

Sygn. akt II CSK 218/20

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku A. K.
przy uczestnictwie M. K.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odrzuca skargę kasacyjną;**
- 2) oddala wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawczynie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy w S. ustalił skład majątku wspólnego wnioskodawczynie i uczestnika o wartości 759 020 zł (pkt I) i dokonał jego podziału, przyznając na rzecz wnioskodawczynie wskazane składniki tego majątku o wartości 193.714 zł oraz uczestnikowi wskazane składniki tego majątku o wartości 563.306 zł (pkt II a i b) oraz nakazał wydanie pomiędzy stronami przyznanych im składników majątku (pkt III i IV). Ustalił również, że M.K. po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej spłacił długi obciążające majątek wspólny stron w wysokości 205.137,53 zł (pkt V); oddalił jego wniosek o rozliczenie długów w pozostałym zakresie (pkt VI); ustalił, że M. K. dokonał nakładów z majątku

osobistego na majątek wspólny stron w wysokości 22.602,90 zł (pkt VII); oddalił jego wniosek o rozliczenie nakładów w pozostałym zakresie (pkt VIII); ustalił, że A.K. dokonała nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny stron w wysokości 5.882,96 zł (pkt IX); ustalił, że M. K. pobrał dochody z majątku wspólnego stron w wysokości 171.390 zł (pkt X); zasądził od uczestnika M. K. na rzecz wnioskodawczynie A. K. kwotę 160.562,27 zł z tytułu spłaty jej udziału w majątku wspólnym oraz wzajemnych rozliczeń stron, płatną w dwóch ratach, pierwsza rata w wysokości 10.000 zł płatna w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się postanowienia, druga rata w wysokości 150.562,27 zł płatna w terminie 1 roku od daty uprawomocnienia postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (pkt XI), pobrał od wnioskodawczynie A. K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w S. kwotę 3.576,78 zł z tytułu nieuiszczonych wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa oraz pobrał od uczestnika M. K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w S. kwotę 4.076,78 zł z tytułu nieuiszczonych wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa oraz połowy opłaty od wniosku, od której wnioskodawczynie była zwolniona (pkt XII) oraz ustalił, że w pozostałym zakresie uczestnicy ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt XIII).

Wskutek apelacji uczestnika postanowieniem z dnia 5 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w G. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w punkcie V w ten sposób, że ustalił, iż M. K. po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej spłacił długi obciążające majątek wspólny stron w wysokości 217.434,51 zł (pkt I.1); w punkcie VII w ten sposób, że ustalił, iż M. K. dokonał nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny stron w wysokości 37.602,90 zł (pkt I.2) oraz w punkcie XI, w ten sposób, że zasądził od uczestnika M. K. na rzecz wnioskodawczynie A. K. z tytułu spłaty jej udziału w majątku wspólnym oraz wzajemnych rozliczeń stron kwotę 146.913,77 zł, płatną w dwóch ratach, pierwsza rata w wysokości 10.000 zł płatna w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się postanowienia, druga rata w wysokości 136.913,77 zł płatna w terminie 1 roku od daty uprawomocnienia postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (pkt I.3). W pozostałym

zakresie oddalił apelację uczestnika (punkt II) oraz ustalił, że wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie (punkt III).

W skardze kasacyjnej uczestnik zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w punkcie I.1 i 3 (w punkcie I petitum skargi, odmiennie niż w tytule skargi, wskazane zostało, że postanowienie jest zaskarżone w punkcie I.1 i 2, jednak punkt I.2 nie został objęty zakresem zaskarżenia) oraz w punkcie II. Wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie do Sądu Okręgowego do ponownego rozpoznania lub o zmianę zaskarżonego postanowienia przez zmianę punktu I.1 i 3 oraz uchylenie punktu 3 w całości i oddalenie wniosku w tej części lub o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji. We wnioskach skargi domagał się ustalenia w punkcie I.1 oraz w punkcie II, że uczestnik spłacił długi po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej w wysokości 262.871,94 zł w miejsce wadliwie przyjętej kwoty 217.434,51 zł oraz uchylenie w punkcie I.3 w całości zasądzonej od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwoty 146.913,77zł, „a w wypadku zasądzenia od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni jakiegokolwiek kwoty tytułem dopłaty do udziału w majątku wspólnym rozłożyć zasądzoną kwotę na raty nie przekraczające 3.000 zł w stosunku miesięcznym”. W każdym zaś przypadku wniósł o uchylenie punktu II postanowienia w całości. Nadto, w punkcie V petitum skargi wskazywał, że maksymalna kwota, jaką powinien dopłacić wnioskodawczyni wynosi 16 970,35 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami od postanowienia sądu drugiej instancji co do istoty sprawy przysługuje skarga kasacyjna, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

W judykaturze przyjęto, że w tak zwanych sprawach działowych, w tym w sprawach o podział majątku wspólnego małżonków, w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia nie odpowiada wartości całego dzielonego majątku, lecz wartości konkretnego interesu (roszczenia,

żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek zaskarżenia. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, Nr 4, poz. 60, z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, niepubl., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl., z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, niepubl., z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, niepubl., z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, niepubl., i z dnia 26 października 2017 r., II CZ 64/17, niepubl., z dnia 12 stycznia 2018 r., II CZ 85/17, niepubl., z dnia 28 lutego 2018 r., II CZ 108/17, niepubl.). Jeżeli interes uczestnika wyraża się w obniżeniu zasądzonej od niego na rzecz drugiej strony spłaty, to wysokość kwoty stanowiącej różnicę między zasądzoną i postulowaną w skardze kasacyjnej spłatą przesądza o dopuszczalności skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CZ 25/02, niepubl.; z dnia 10 października 2019 r., III CZ 34/19, niepubl.; z dnia 15 maja 2014 r., II CZ 16/14, niepubl.). Sąd Najwyższy nie jest związany wskazaną przez stronę wartością przedmiotu zaskarżenia i może dokonać jej sprawdzenia na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97, OSNC 1997, Nr 11, poz. 180, z dnia 18 marca 2015 r., III CSK 419/14, niepubl., z dnia 1 grudnia 2016 r., IV CSK 247/16, niepubl., z dnia 20 grudnia 2018 r., II CSK 749/17, niepubl., z dnia 22 lutego 2019 r., I CSK 436/18, niepubl.).

Skarżący wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 165.715,22 zł, co odpowiada sumie wysokości zasądzonej od niego na rzecz wnioskodawczyni spłaty w wysokości 146.913,77 zł oraz kwoty 18.801,45 zł. Kwota 18.801,45 zł odpowiada wartości połowy kredytu, której spłatę Sądy *meriti* zaliczyły do długów obciążających majątek wspólny spłaconych przez uczestnika i która została rozliczona zgodnie z żądaniem skarżącego. W petitum skargi kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczona została natomiast na kwotę 168.522,11 zł. Kwota ta odpowiada sumie kwoty 85.695 zł, czyli połowy ustalonych przez Sądy dochodów z majątku wspólnego, które skarżący powinien zwrócić wnioskodawczyni, kwoty 18.801,45 zł, która odpowiada wartości połowy kredytu, której spłatę Sądy rozliczyły zgodnie z żądaniem skarżącego, kwoty 18.588,23 zł, która odpowiada połowie dokonanej przez skarżącego spłaty kartą D., której to spłaty Sądy nie

zaliczyły do spłat wspólnych długów podlegających rozliczeniu, oraz kwoty 45.437,43 zł, stanowiącej różnicę między kwotą 262.871,94 zł, która - zdaniem skarżącego - odpowiada wysokości wszystkich długów obciążających majątek wspólny, które spłacił po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, a kwotą 217.434,51 zł ustaloną z tego tytułu przez sądy. Z powyższego wynika, że skarżący do wartości przedmiotu zaskarżenia tożsame wartości wlicza podwójnie, raz jako połowę kwot odpowiadających spłacie poszczególnych kredytów (18.588,23 zł) i drugi raz jako różnicę pomiędzy kwotą ustalonych przez sądy długów obciążających majątek wspólny spłacony przez skarżącego, a kwotą wskazywaną z tego tytułu przez skarżącego, a która wedle jego twierdzeń powinna objąć również wartość spłaconego kredytu przy posługiwaniu się kartą D. na kwotę 37.176,46 zł (połowa tej kwoty to 18 588,23 zł). Dolicza do niej również wartości uwzględnione przez sądy w rozliczeniu stron, jak połowa spłaconego przez skarżącego kredytu w wysokości 18 801,45 zł, która została odliczona od dopłaty przysługującej wnioskodawczyni z tytułu różnicy w wartości jej udziału majątku wspólnego i majątku przyznanego na jej rzecz przy jego podziale.

Skarżący nie kwestionuje wartości wspólnego majątku ani sposobu podziału. Z zakresu zaskarżenia skargą kasacyjną postanowienia z dnia 5 grudnia 2019 r. wynika, że interes skarżącego wyraża się w obniżeniu lub uchyleniu zasądzonej od niego na rzecz wnioskodawczyni spłaty, więc o dopuszczalności skargi kasacyjnej przesądza kwota stanowiąca różnicę między zasądzoną i postulowaną w skardze kasacyjnej spłatą. Wedle skarżącego nie powinien on w ogóle spłacać żadnej kwoty wnioskodawczyni, albo maksymalna kwota jaką powinien jej zapłacić wynosi 16 970,35 zł (pkt V petitum skargi). Różnica pomiędzy zasądzoną a postulowaną przez skarżącego spłatą wynosi zatem maksymalnie 146.913,77 zł, jako odpowiadająca kwocie zasądzonej od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni (punkt I.3 zaskarżonego postanowienia). Nie przekracza więc progu wyznaczonego w art. 519¹ § 2 k.p.c. Progu tego nie przekracza wartość przedmiotu zaskarżenia również w wypadku ustalenia jej jako sumy wartości - wedle skarżącego - wadliwie uwzględnionych lub wadliwie nieuwzględnionych przez sądy przy obliczaniu należnej od niego spłaty. Obejmuje ona wówczas połowę ustalonych dochodów z majątku wspólnego w wysokości 85.695 zł, która wedle skarżącego nie powinna

zostać uwzględniona w rozliczeniu, oraz połowę z kwoty 45.437,43 zł (obejmującej kwestionowane przez skarżącego spłaty dokonane kartą D. na kwotę 37.176,46 zł), która podlegałaby odliczeniu, gdyby sądy uwzględniły wszystkie wskazywane przez powoda spłaty. W takim wypadku wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od wartości ustalonej jako różnica między zasądzoną i postulowaną w skardze kasacyjnej spłatą, a która to kwota powinna w konsekwencji stanowić w sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia.

Wobec wartości przedmiotu zaskarżenia nieprzekraczającej progu wyznaczonego w art. 519¹ § 1 k.p.c., na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania kasacyjnego oddalono, ponieważ koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie zawarto argumentów wskazujących na niedopuszczalność skargi kasacyjnej, nie stanowią - w razie odrzucenia skargi przez Sąd Najwyższy - kosztów celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., III CSK 280/14, niepubl.).

ke